

MINISTERSTWO
KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

DEPARTAMENT WŁASNOŚCI
INTELEKTUALNEJ I MEDIÓW

Falkowska-Gołębiowska Katarzyna
Dyrektor

Warszawa, 31 października 2019 r.

DWIM-WSASK.501.17.2019.AK

Pan
Stanisław Porowski
Prezes Zarządu
Stowarzyszenia Polski Instytut Praw Głuchych

Szanowny Panie Prezesie,

nawiązując do **petycji Stowarzyszenia Polski Instytut Praw Głuchych w sprawie zmian w ustawie z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej** w zakresie nałożenia na instytucje kultury realizujące zadania publiczne tzn. obowiązku zapewnienia osobom głuchym, niedosłyszącym i niewidomym tj. audiodeskrypcji, napisów dla niesłyszących oraz tłumaczenia na polski język migowy w dostępie do dóbr kultury, złożonej przez Stowarzyszenie do Polskiej Rady Języka Migowego przy Biurze Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych (pismo z dnia 16 lipca 2019 r.) i przekazanej, zgodnie z kompetencjami, do rozpatrzenia Ministrowi Kultury i Dziedzictwa Narodowego (MKiDN) przez Departament Dialogu i Partnerstwa Społecznego Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (pismo nr DDP.II.053.88.1.2019.NK), uprzejmie proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

Uprzejmie informuję, że 20 września 2019 r. weszła w życie ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. 2019 poz. 1696). Celem ustawy jest umożliwienie osobom ze szczególnymi potrzebami korzystania z usług publicznych poprzez stopniową poprawę dostępności podmiotów publicznych, w tym instytucji kultury takich jak muzea czy teatry, do których odnosi się treść petycji Stowarzyszenia. Dostępność podmiotu publicznego, w oparciu o zapisy ww. ustawy, będzie efektem spełnienia minimalnych wymagań w wymiarze architektonicznym, cyfrowym i informacyjno-komunikacyjnym. Zapewnienie dostępności może odbywać się zarówno poprzez uniwersalne zaprojektowanie nowych działań i rozwiązań, jak też poprzez stosowanie racjonalnych usprawnień, które polegają na usuwaniu barier w dostępie do istniejących usług. Zapisy

zawarte w ustawie o zapewnianiu dostępności osobom o specjalnych potrzebach, jak również działania Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego wynikające z wdrażania programu urzędowego *Dostępność Plus*, wychodzą naprzeciw postulatom zgłaszanym przez środowiska osób z niepełnosprawnościami, w tym Stowarzyszenie Polski Instytut Praw Głuchych, określając i propagując zasady zapewniania dostępności do usług publicznych.

Należy także zauważyć, że kwestia dostępności kultury i jej dóbr jest ujęta w szeregu ustaw z zakresu działy kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, które przewidują szczególne regulacje mające zabezpieczać lepszy dostęp i korzystanie z dóbr kultury właśnie szeroko pojętej grupie osób z niepełnosprawnościami. W tym zakresie warto odnotować, że:

- 1) ustawa 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach – przewiduje odrębny rozdział 9 dotyczący obsługi specjalnych grup użytkowników, statuujący m.in. Centralną Bibliotekę Niewidomych jako zapewniającą obsługę biblioteczną niewidomych i koordynującą działalność pokrewnych bibliotek i instytucji oraz przepisy dotyczące zapewnienia obsługi biblioteczej tzw. specjalnym grupom użytkowników, dla których prowadzone są biblioteki w podmiotach leczniczych w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej, w domach pomocy społecznej, w zakładach karnych, poprawczych i schroniskach dla nieletnich, a także w jednostkach organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej i ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych;
- 2) ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawach autorskich i prawach pokrewnych – gwarantuje tzw. dozwolony użytek chronionych utworów osobom niepełnosprawnym i reguluje zasady tego użytku;
- 3) ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji – gwarantuje określony poziom udogodnień dla osób niepełnosprawnych, a ponadto określa klauzule programowe dotyczące osób niepełnosprawnych w zakresie misji publicznej dla publicznej radiofonii i telewizji, czy kryteriów świadczenia nowych istotnych usług oraz klauzule antydyskryminacyjne dotyczące reklam i treści audycji;
- 4) zgodnie z art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach w jednym dniu tygodnia wstęp na wystawy stałe muzeów jest nieodpłatny. Ponadto w art. 10 ust. 5 ww. ustawy upoważniono ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego do ustalenia, po zasięgnięciu opinii Rady do Spraw Muzeów, wykazu państwowych muzeów martyrologicznych, do których wstęp jest bezpłatny, ze względu na szczególny charakter historyczny i edukacyjny tych muzeów, zaś w art. 10 ust. 3a wskazano, że za wstęp do muzeów państwowych przysługuje ulga w opłacie m.in. dla osób powyżej 65. roku życia, emerytów, rencistów, rencistów socjalnych, a także osób niepełnosprawnych wraz z opiekunami.

Pragnę również zauważyć, iż wskazana w petycji ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz.U. z 2017 r. poz. 862) w zapisach definiujących działalność kulturalną instytucji kultury ma charakter ogólny, natomiast postulowane w Petycji rozwiązania są w wysokim stopniu szczegółowe i związane z działalnością pewnej grupy instytucji kultury: muzea, teatry. Jednocześnie postulaty w przeważającej mierze nie dotyczą instytucji kultury prowadzących działania o innym charakterze, w tym np. bibliotek. proponowana nowelizacja ustawy musiałby więc obejmować nie tylko udogodnienia dla osób głuchych, niedosłyszących i niewidomych, lecz ogólnie dla osób niepełnosprawnych. Zwracamy również uwagę, że zawężony katalog grup osób z niepełnosprawnościami, o których mowa w petycji, mógłby wpłynąć ograniczająco na wsparcie w dostępie do kultury dla innych grup o szczególnych potrzebach niż te, w których imieniu występują autorzy Petycji.

Biorąc pod uwagę powyższe, w szczególności wejście w życie do polskiego porządku prawnego ustawy dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, pragnę poinformować, iż w opinii MKiDN nie znajdują uzasadnienia proponowane zmiany ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej. Natomiast, podkreślając pełne zrozumienie dla celu jaki przyświeca Stowarzyszeniu Polski Instytut Praw Głuchych, informuję, iż MKiDN realizuje działania o charakterze pozalegisłacyjnym, które służą wdrażaniu wyżej wymienianych dokumentów i podnoszenia dostępności kultury i sztuki dla osób z niepełnosprawnościami.

Z poważaniem

Katarzyna Falkowska-Gołębiowska

Do wiadomości:

1. Pan Marek Waleśkiewicz, Dyrektor Departamentu Dialogu i Partnerstwa Społecznego, Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.